

[Stærmose.]

faa havde Fantasi nok til at forestille sig, at Mennesker overhovedet kunde blive besat af.

De første Meddelelser om Atombomben ledsagedes af en Del lyse Fremtidfantasier om, hvordan Atomenergien kunde tænkes udnyttet i en fredelig Tjeneste for Menneskeheden, men alle er ganske klar over, at dette Lyssyn forekom uendelig virkelighedsfjernt; Frygten sidder i Menneskenes Sind endnu efter, at Sejren er vundet. Da to af de verdensledende Statsmænd, Churchill og Roosevelt, i Sommeren 1941 formulerede det atlantiske Frihedsbrev, satte de ogsaa Friheden fra Frygt som den første og Friheden fra materiel Nød som den anden af de fire Friheder, der skulde vindes for Menneskeheden i denne Krig.

I det Arbejde, der nu skal gøres for at overvinde Frygten og afhjælpe Nøden, kan vort danske Folk yde en Indsats af stor Betydning. Jeg tænker ikke blot paa dette, at vi kan levere Fødevarer, men jeg tænker ogsaa paa dette, at vi kan levere store immaterielle Bidrag til den aandelige Genopbygning, vi selv, haardt mærket af Ondskaben, trænger til og ser Verden omkring os trænge til. Vi kan yde dette Bidrag blandt andet ved at ordne vore egne indre Forhold i dyb Respekt for Frihed, Menneskeværdighed, for Retten og Sandheden. Hvis vi i Danmark blandt andet ved politiske Forholdsregler kan samle os om at skabe Arbejde til alle, samle os om at yde Familierne gode Kaar, at give Børn og unge god Undervisning og opretholde en højere Folkeoplysning, hvis vi kan samle os om at pleje Ret efter retsindige Love, om at nedbryde Klasseskel og løse Konflikter med gensidig Hensyntagen, som det er overkommeligt i et lille Folk med ca. 2 Millioner voksne Borgere, yder vi derved et Bidrag til Kampen mod Frygten og Nøden i vor Verdensdel, den Frygt og Nød, den aandelige og materielle Nød, som vi skal igennem.

Det er første Gang vi fra Dansk Samlings Side har Lejlighed til at deltage i en Finanslovdebat, og derfor vil jeg ganske kort sige en lille Smule om, hvordan vor Bevægelse blev til, og hvordan vor Virksomhed gennem Dansk Samling blev politisk organiseret for snart 10 Aar siden. Midten af 30erne var, som man vil huske, præget af meget stærkt Røre. Landbostandens klassepolitiske Holdning blev skærpet ved L. S.-Bevægelsens Opbrud fra de gamle Organisationer. Venstre var gaaet stærkt tilbage. Inden for Det konservative Folkeparti var der, især i yngre Kredse, mange Tegn paa Paavirkning fra den tyske Nazisme. Politisk

Uniformssyge grasserede, og Frits Clausen modellerede sit Parti efter tysk Mønster. Den danske Presse blev efter et Par Aars Frisprog neutraliseret over for den tyske Næbstats Forhold. I Sønderjylland undlod de dertil bestemte Myndigheder at gribe ind over for Nazificeringen af Mindretallets offentlige og private Skolevæsen. Ledende Politikere forflygtigede Alvoren i Indberetningerne om den britiske Beskyttelses- og Imperiepolitik, der havde afløst den Frihandelspolitik, hvorunder vort Land havde vundet en fremtrædende Plads i Verdenshandelen. Over for vort hjemlige Beskæftigelsesproblem, udtrykt i Arbejdsløshedstallenes Rekordhøjder, syntes dansk Politik at ligge i en gold Skyttegravskrig, en Stillingskrig, hvis Fronter sjældent blev forskudt. Saadan var den danske Situation, og lignende Tilstande herskede i andre nordiske og europæiske Demokratier. I denne Krisetid dannedes Dansk Samling. Tidsskriftet „Det tredje Standpunkt“, som standsede efter tysk Krav i 1943 paa Grund af en Artikel om Platons Stat, har samlet Partiets ledende Kredse om et Grundsyn paa Menneske og Samfund — et Grundsyn, som er blevet klart fastholdt gennem Aarene. Det drejede sig om en Forpligtelse over for den Menneskeopfattelse, der er udkrystalliseret i Europas og Nordens kristne Kulturarv — en Solidaritet med Medmennesket, som maatte følge af denne Opfattelse. Herudfra søgtes de politiske Forslag formuleret.

Besættelsestiden har adskillige ærede Ordførere beskæftiget sig med. Jeg skal ikke gaa Fremtidens Historikere i Bedene og forsøge at bedømme, om 1940 var et mere afgørende Aar end 1943. Det har vi Begivenhederne paa alt for nært Hold til at kunne sige noget fornuftigt om. Derimod vil jeg redegøre for forskellige Overvejelser og Beslutninger, der kan tjene til Forstaaelse af den Politik, der førtes fra Dansk Samlings Side.

Grundlovsbrudet og Antikominternpagten i 1941 førte til, at Dansk Samling maatte bedømme de samarbejdende Partiers Politik som fejlagtig. I Forsommeren 1942 knyttedes den første Forbindelse med vore faldskærmslandede Folk fra det britisk-amerikanske Hovedkvarter for Undergrundskrigen i Europa, og sammen med flere andre Organisationer og Kredse gik vor Organisation ind i et militært Arbejde, der efterhaanden omformede Dansk Samling til en af Modstandsorganisationerne. I politisk Henseende fik dette en ganske bestemt Konsekvens. Det stod os under denne Udvikling fra første Færd klart, at det vilde være